

Når »englevingerne« kommer

Englevinger er betegnelsen for en skulderlidelse, hvor skulderbladet ikke kan kontrolleres og stritter bagud. På Sygehus Viborg har man specialiseret sig i behandling af englevinger.

Af Torben Blenstrup Fysioterapeut
Sygehus Viborg

Jens var en ganske almindelig mand midt i fyrrerne indtil den dag i februar 2000, hvor vejen var glat, og bilen slog adskillige kolbøtter ud på den nærliggende mark.

»Jeg var lige et smut oppe og hilse på Sankt Peter, men det var ikke min tur endnu. Returbilletten er jeg sådan set glad for, men englevingen kunne jeg godt have undværet«.

Uheldet havde nemlig beskadiget en nerve til en af de muskler, som skal holde højre skulderblad ind til kroppen, når man bruger armen. Hver gang han skulde løfte armen, strittede skulderbladet bagud, og det gjorde meget ondt. Jens kom til fysioterapeuterne på Viborg Sygehus (nu Sygehus Viborg), hvor de har specialiseret sig i behandlingen af »englevinger«. Efter 1 1/2 års behandling med øvelser og en speciallavet ban-

dage har han igen en velfungerende højre arm.

Hvad er en »englevinge«?

Englevinger er den almindelige betegnelse for en skulderlidelse, hvor skulderbladet ikke kan kontrolleres og stritter bagud, når man bevæger armen. I langt de fleste tilfælde skyldes englevinger svaghed i skulderbladets styremuskler og er ikke generende, men kun af kosmetisk betydning. En del mennesker rammes dog af en nerveskade, der lammer en af skulderbladets styremuskler, hvilket betyder, at skulderbladet ikke kan holdes på plads og heller ikke bevæger sig, som det skal. Hvis ikke skulderbladet kan rotere, kan man ikke bruge armen optimalt.

Der er mange forskellige årsager til en sådan nerveskade: Uheld, fødsel, over-skæring ved operation for brystkræft, infektion etc. Langt de fleste nerveskader kommer dog efter en nervebetændelse og

er karakteriseret ved voldsomme smerter omkring skulderen. Smerterne varer i to-fire uger, hvorefter de forsvinder igen. Armen efterlades nu tung og ubrugelig, fordi nerven har taget skade, og musklerne ikke kan fungere.

En nerve kan sammenlignes med et stykke el-ledning. Hvis man fjerner kobbertrådene i midten, kan der ikke komme strøm igennem. Er isoleringen omkring nerven bevaret, kan nerven dog vokse igen, men det tager lang tid. Man skal forvente, at det tager ca. et år. Først herefter kan man træne den påvirkede muskel op igen.

Der er dog mange muskler omkring skulderbladet, og det er vigtigt at holde de ikke-beskadigede muskler i gang, mens man venter på, at nerven vokser ud igen. Når man træner, er det vigtigste at få holdt skulderbladet ind til kroppen, så det ikke stritter bagud og strækker alle musklerne. Hvis de bliver strakt igen og igen, bliver de svage.

Behandling med øvelser og bandage

Hvis man har en nerveskade, er det nødvendigt med en bandage til at holde skulderbladet på plads, så de resterende muskler forbliver velfungerende. På Sygehus Viborg tilbyder vi behandling af »englevinger« med fysioterapi og øvelsesvejledning. En specialstøbt bandage bliver lavet i samarbejde med »Bandagist Centret«, og et individuelt træningsforløb bliver tilrettelagt.

ør tidligt

Patienterne besøger Sygehus Viborg ca. hver 3. uge for at få korrigeret deres øvelser.

Uden behandling vil ca. 50 pct. rette sig op af sig selv, men behandlingen er også med til at holde skulderen fri for følgeskader pga. dårlig skulderfunktion, ligesom patienterne har mulighed for at passe deres arbejde i behandlingsperioden.

I nogle tilfælde er nerveskaden permanent, og operation er her en anden mulighed, der dog kun er af kosmetisk betydning. Derfor bør man efter min overbevisning heller ikke overveje operation, før der er gået en længere årrække, og fysioterapi er forsøgt.

Hvis »englevingen« ikke skyldes en nerveskade, men kun er tegn på muskelsvagthed eller måske dårlig kropsholdning, kan den trænes væk med øvelser vejledt af en fysioterapeut.

Hvor kan man blive behandlet for »englevinger«?

Behandlingen af englevinger med bandage og øvelser startede på Viborg Sygehus i midten af 1990'erne. I dag har vi behandlet over 200 patienter med englevinger, og der kommer fortsat mange patienter for at få hjælp.

Siden har fysioterapeuter fra Slagelse og Glostrup sygehuse været interesserede i at starte op, så patienterne fra Sjælland ikke skal tage den lange tur til Viborg.

Behandlingen er gratis og hører under frit sygehus valg, hvilket betyder, at du via din egen læge kan henvises til behandling. Du skal dog være opmærksom på, at det er ikke alle amter, som dækker kørselsudgifter.

Englevinger har været kendt i over 150 år, men det er først nu, der er kommet en behandling, som har vist gode resultater. ☐

